

Akıllı Cep Telefonlarının Ebeveynlik Görevinde Kullanımı

Using Smart Phones in Fulfilling Parental Duties

Emine ER^{ID}, Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi, emine.er@yahoo.com

Emine DURMUŞ^{ID}, Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, emine.durmus@inonu.edu.tr

Er, A. ve Durmuş, E. (2022). Akıllı cep telefonlarının ebeveynlik görevinde kullanımı. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 186-201

Geliş tarihi: 12.06.2021

Kabul tarihi: 02.02.2022

Yayımlanma tarihi: 28.06.2022

Öz. Bu araştırmada anne babalık görevlerinin yerine getirilmesinde akıllı cep telefonlarının kullanımı incelenmiştir. Araştırmaya 25 anne-baba katılmıştır. 19 anne 6 babayla görüşme yapılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 32.6'dır. Anne babaların akıllı cep telefonu günlük ortalama kullanım süresi 3.62 saate tekabül ederken ebeveynlik için akıllı cep telefonundan yararlanmaya ilişkin günlük ortalama kullanım süresi 48 dakikadır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen temel bulgu ise akıllı cep telefonların dahil olduğu ebeveynlik görevlerinin ebeveynlik rollerini geliştirme ve ebeveynlik aktiviteleri olmak üzere iki temada yer almasıdır. Ebeveynlik rollerini geliştirme temasında en çok sağlık (%29.24) alt teması tekrarlanırken en az problem davranış (%6.60) alt teması tekrarlanmıştır. Ebeveynlik aktiviteleri teması kendi içinde oyun-eğlence (%86.95) ve izleme (%13.04) olmak üzere 2 alt temaya dağılmaktadır. Oyun-eğlence alt teması çizgi film izleme, masal ve şarkı dinleme ve oyun oynatma kodlarından oluşmaktadır. İzleme (%13.04) alt temasında çocuğun kreşteki takibi kodu yer almaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar özetlendiğinde ise anne babaların akıllı cep telefonundan çocuk yetiştirmeye ilgili bilgilere ulaşmada en çok bilimsel bilgi içermesi kriterini kullandığı görülmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular ilgili alanyazın çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı cep telefonu, Ebeveyn, Ebeveynlik görevi, Okul öncesi.

Abstract. In this study, using of smart mobile phones in fulfilling parenting duties was examined. 25 parents participated in the study. 19 mothers and 6 fathers were interviewed. The average age of the participants is 32.6. While the average daily usage time of the parents' smartphone corresponds to 3.62 hours, the average daily usage time for using the smartphone for parenting is 48 minutes.

Qualitative research method was used in the research. The data of the study were collected by semi-structured interview method. Content analysis was used in the analysis of the data. The main finding is that parenting duties are under two themes: developing parenting roles and parenting practices. In the theme of developing parenting roles, the sub-theme of health (29.24%) was repeated the most, while the sub-theme of problem behavior (6.60%) was the least. The theme of parenting practices includes play-entertainment (86.95%) and monitoring (13.04%) sub-themes according to the frequency of repetition. The sub-theme of play-entertainment consists of the codes of watching cartoons, playing fairy tales and songs and playing games. Under the sub-theme of monitoring (13.04%), the code for tracking the child in the kindergarten is included.

When the results are summarized it is seen that the parents use the most scientific information criterion in accessing information about raising children from smart mobile phones. Findings were discussed within the framework of the relevant literature.

Keywords: Smart phone, Parent, Parental duties, Preschool.

Extended Abstract

Introduction. Today, when almost all life activities such as health, education, entertainment, vacation and shopping are carried out with information technologies, it is seen that the roles and duties of parenting are also affected. Individuals who are parenting a small child use technological tools frequently in their lives. They benefit from these tools in fulfilling their parental duties (Chesley, 2005). However, considering that children complete 60% of their development until the age of 6 and that the first five years of childhood are related to cognitive, emotional and social development (Acar, 2013), this period should be passed very well. In addition, parenting behavior in this period also affects the development of the child (Anthony, Anthony, Glanville, Naiman, Waanders & Shaffer, 2005). In this context, it becomes important to examine the use of smart mobile phone within the scope of parenting duties. The aim of this study is to examine the purpose and reason of using smartphones for parenting duties of parents with children in preschool period. The following questions are sought in this study:

1. For what kind of parenting duties do parents who have children in preschool period use smart mobile phones?
2. What are the criteria for choosing the sites / applications that parents use for their parenting duties?

Method. In this study, qualitative research method was chosen in order to reveal the usage areas of smart phone for parenting duties. It is a phenomenology research as the experiences and opinions of the participants regarding the use of smart phone within the scope of their parenting duties are determined.

Results. While the average daily use of the smart mobile phone by the parents is 3.62 hours, it has been detected that they use the smart mobile phone for an average of 48 minutes for parenting duties. Another finding that participants benefit from social media/blog /forum, video and games such as cartoons, fairy tales, songs and applications that provide information/advice/ protection of the child due to their parenting duties. One of the main findings obtained from the research, two themes were formed as parenting information and parenting practices within the scope of parenting duties. It was determined that the theme of parenting information was more frequent. The theme of parenting information is distributed into 6 sub-themes: 29.24% health, 23.58% education, 20.75% nutrition, 12.27% developmental characteristics, 7.55% communication and 6.60% problem behavior. In the theme of parenting information, the health sub-theme was repeated the most, while the problem-behavior sub-theme was the least. The theme of parenting practices is divided into 2 sub-themes, 86.95% play/entertainment and 13.04% follow-up. The last finding obtained from the research is that the participants evaluated the reliability of the information they obtained from the smart mobile phone about raising a child according to many criteria. According to the frequency of repetition; the information should be scientific, created by experts in the field, include age-appropriate, applicable information, recommended by other parents and frequently visited, the site does not contain extensions and advertisements.

Discussion and Conclusion. In this study, parents' utilization of smart mobile phone in fulfilling parental duties has been examined. Even the participants who use their smart mobile phone daily for a long time have a low usage time for parenting. The daily usage time of the participants' smart mobile phones reaches up to 12 hours. However, the duration of use for parenting does not exceed 2 hours. Considering the periods of use of smart phone by parents, it can be said that the period of using smart phone for parenting duties is very low. Another finding that emerged as a result of the

research is that the participants benefit from social media/blog /forum, video and games such as cartoons, fairy tales, songs and applications that provide information/advice/protection of the child due to their parenting duties. Similarly, in other studies, it was found that most parents access professional information about parenting through websites, social media, online groups or applications on smart phone (Lee et al., 2015; Karaca-Koç & Paslı, 2019; Bostancı, 2019). One of the main findings obtained from the research, two themes were formed as parenting information and parenting practices within the scope of parenting duties. It was found that the theme of parenting information was more frequent. According to Rothbaum, Martland and Jahnsen (2008), the reason why smart mobile phone is frequently used to access information is that parents can access the internet quickly and easily, regardless of where they are.

In the theme of parenting information, the health sub-theme was repeated the most, while the problem-behavior sub-theme was the least. As a result of the research conducted by Karaca-Koç and Paslı (2019), it has been revealed that the need areas that the participants try to meet with social media platforms are physical care of the child, breastfeeding, nutrition-supplementary food, conflict resolution, health, psychology and sleep problems. The theme of parenting practices is divided into 2 sub-themes, 86.95% play/entertainment and 13.04% follow-up. In other research results, it was found that parents entertained their children by using smart mobile phone as an activity or toy (Mcdaniel & Coyne, 2016; Günüş & Atli, 2018). Within the scope of the follow-up sub-theme, it was determined that the parents used an application to follow their children in the kindergarten. The last finding obtained from the research is that the participants evaluated the reliability of the information they obtained from the smart mobile phone about raising a child according to many criteria. Among these criteria, scientific and expertise criterias are the most repeated. It can be interpreted that most of the participants have a bachelor's degree and have a profession. When the results of the study were examined in general, two themes emerged within the scope of parenting duties: parenting information and parenting practices. Among these themes, the theme of parenting information is repeated more. When the theme is examined, It is noteworthy that the participants can consult these reliable sources, as well as access information on their smart mobile phones by taking certain criteria into account.

Giriş

Modern dünyanın günlük yaşamında bilişim teknolojileri önemli bir rol oynamaktadır. İnternet ve akıllı cep telefonlarının günümüz yetişkinleri tarafından oldukça fazla kullanıldığı görülmektedir (Lebo, 2015; Perrin ve Duggan, 2015; Purcell, 2014). Dünya genelinde üç milyardan fazla insanın akıllı cep telefonlarını günlük aktivitelerinde kullandıkları bilinmektedir (Statistica Research Department, 2020). Akıllı cep telefonları konuşma ve mesajlaşma gibi temel işlevlerinin yanı sıra fotoğraf çekmek, internete erişmek, elektronik posta göndermek, uygulamaları kullanmak, sosyal medyayı takip etmek, müzik dinlemek, oyun oynamak (Lebo, 2015; Miller, 2012), bilgi edinmek, sosyal ilişkiler kurmak amacıyla da sıklıkla kullanılmaktadır.

Yetişkinlerin günlük yaşamına büyük oranda dahil olan akıllı cep telefonlarının günümüz ebeveynlerinin yaşamına da birçok noktada önemli katkısı bulunmaktadır. Çoğu ebeveynin internete akıllı telefon aracılığıyla ulaşması (Orr, Campbell-Yeo, Benoit, Hewitt, Stinson ve McGrath, 2017) ebeveynlerin ihtiyaç duydukları bilgiye anında ve kolay bir şekilde ulaşmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda aile üyeleri nerede olursa olsun mesaj, eposta, görüntülü konuşma, fotoğraf paylaşma ve sosyal ağlar gibi yollarla etkileşim kurabilmektedir. Sosyal ağ siteleri sayesinde arkadaş, akraba gibi yakın çevreler bilgi, video, fotoğraf paylaşarak birbirlerine destek olmaktadır (Blasko ve Murphy, 2016). Ebeveynler aileyle bağlantılı kalarak sosyal destek ve ilişki doyumu elde edebilmektedir (Coyne, Padilla-Walker, Fraser, Fellows, ve Day, 2014; McDaniel, Coyne ve Holmes, 2012).

Aile yaşamı içerisinde bilişim teknolojisinin dahil olması ebeveynlerin çocuk yetiştirme görevleri kapsamında da bu teknolojiden yararlanmasını beraberinde getirebilmektedir. Çocuk yetiştirme görevi içerisinde çocukla ilgilenme, çocuğun refahına, iyi oluşuna yönelik sorumluluk, hayatta kalmasını ve gelişimini sağlama yer almaktadır (Helseth ve Ulfsaet, 2005). Lee ve Delli Carpini (2010) 18-29 yaş grubunu dijital yerliler olarak tanımlamıştır. Dijital yerlilerin yaşamlarının merkezinde bilişim teknolojileri bulunmaktadır ve gündelik işlerinde bu teknolojilerden yardım almaktadır (Çelen ve Seferoğlu, 2013). Dijital yerlilerin şu anda 28-39 yaş grubunda olduğu ve bulunduğu yaş grubu itibarıyla bugünün ebeveynleri olduğu düşünüldüğünde anne babaların, çocuk yetiştirme görevleri kapsamında bilişim teknolojilerinden yardım alabildikleri düşünülebilmektedir.

Alanyazında akıllı telefonların yemek yedirme, uyutma (Günüş ve Atli, 2018), eğitimle ilgili faaliyetler (Wu, Fowler, Lam, Wong, Wong, Loke, 2014), diğer ebeveynlerden destek alma (Hall ve Bierman, 2015), çocuklarından birtakım sebeplerden ötürü uzak kalan ebeveynlerin çocuklarıyla etkileşimi sürdürme (Lee, Neugut, Rosenblum, Tolman, Travis ve Walker, 2015; Saini, Mishna, Barnes ve Polak, 2013; Madianou ve Miller, 2011) gerekçeleriyle kullanıldığını tespit eden araştırma sonuçları bulunmaktadır. İlaveten ev işleri yapma, arkadaşlarla vakit geçirme gibi ebeveynin kendisine zaman ayırması gereken durumlarda çocuğun eline akıllı telefon verilerek çocuğun oyalanması sağlanmaktadır. Çocukların huysuzlandığı ya da öfkeli olduğu durumlarda çocuğun dikkatini dağıtarak duruma baş edebilmek için yine akıllı telefonlardan yararlanılmaktadır (Yavuzer ve Demir, 2016).

Yukarıdaki bilgiler sağlık, eğitim, eğlence, tatil, alışveriş gibi neredeyse tüm yaşam faaliyetlerinin bilişim teknolojileriyle gerçekleştirildiği günümüzde ebeveynlik rol ve görevlerinin de bundan etkilendiğini göstermektedir. Lee ve Delli Carpini (2010)'ye göre dijital dünyanın içine doğan bireyler 18-29 yaş grubunda yer alıp bugünün genç yetişkini ve ebeveynleri olabilmektedir. Günümüz genç yetişkinlerinin yaşamının merkezinde internet yer almakla birlikte birçok günlük aktiviteyi de gerçekleştirirken internetten yardım almaktadır. Yaşamlarının önemli kısmını dijital teknolojinin kolaylaştırdığı söylenebilmektedir. Genç yetişkinlerin ebeveynlik görevlerini yerine getirmede de internet ve bilişim teknolojilerinden faydalanması dikkati çekmektedir. Genç anne babalar ebeveynlik

rol ve görevlerini yerine getirirken kitap, uzman tavsiyesi, sosyal çevreden tavsiye alma gibi çeşitli yollara başvurmakla birlikte internetin ve genel olarak dijital medyanın da genç ebeveynler tarafından kaynak olarak kullanıldığı görülmektedir. Günümüzde genç ebeveynlerin ağırlıklı olarak dijital medyayla büyümesi internet, tablet, akıllı telefon gibi imkanları sıklıkla kullanmasına neden olabilmektedir (Lupton ve Pedersen, 2016; Bernhardt ve Felter, 2004).

Küçük bir çocuğa ebeveynlik yapan genç bireylerin dijital medyayı yaşamlarında sıklıkla kullanması ana babalık görevlerini yerine getirmede bu araçlardan yararlanmasına neden olmaktadır (Chesley, 2005). Bununla birlikte çocukların 6 yaşına kadar gelişimlerinin yüzde 60'ını tamamladığı ve çocukluğun ilk beş yılının bilişsel, duygusal, sosyal gelişimle ilişkisi olduğu (Acar, 2013) düşünüldüğünde bu dönemin çok iyi bir şekilde geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu dönemdeki ebeveynlik davranışı çocuğun gelişimini de etkilemektedir (Anthony, Anthony, Glanville, Naiman, Waanders ve Shaffer, 2005). Bu bağlamda akıllı cep telefonlarının ebeveynlik görevleri kapsamında kullanımının incelenmesi büyük bir önem teşkil etmektedir. Yurt dışı alanyazında ebeveynlerin akıllı cep telefonlarından nasıl yararlandığını inceleyen araştırmalar bulunmasına karşın ilgili yurt içi alanyazında bu konuda sınırlı sayıda araştırmaya (Günüç ve Atli, 2018) rastlanılmaktadır. Nitekim Türkiye’de ebeveynlerin akıllı cep telefonlarını kullanım amaçlarını ortaya koyan araştırmalara ihtiyaç duyulduğu söylenebilmektedir. Bu önem ve ihtiyaçtan hareketle bu araştırmanın amacı 2-6 yaş arası çocuğu olan anne-babaların ebeveynlik görevleri için akıllı telefon kullanım amaç ve gerekçelerini incelemektir. Bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. 2-6 yaş arası çocuğu olan anne-babalar ne tür ebeveynlik görevleri için akıllı cep telefonu kullanmaktadırlar?
2. Anne-babalar ebeveynlik görevleri için yararlandıkları site/uygulamaları seçme ölçütleri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada akıllı cep telefonlarının ebeveynlik görevleri için kullanım alanlarının neler olduğunu ortaya çıkarmak ve akıllı telefonların ebeveynler tarafından kullanımına derinlemesine bakmak amacıyla nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Katılımcıların ebeveynlik görevleri kapsamında akıllı cep telefonu kullanımına ilişkin deneyimleri ve görüşleri belirlendiği için bir fenomenolojik araştırma deseni, herhangi bir konuya ilişkin katılımcıların düşünce ve deneyimlerini belirleyerek anlam ve yaşantıları ortaya koymayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmada, amaçlı örnekleme yöntemleri arasında yer alan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu belirlenirken ölçüt olarak katılımcıların çocuklarının yaşının 2-6 yaş aralığında olması, ana-babaların aktif akıllı cep telefonu kullanıcısı olması ölçütü aranmıştır. Katılımcıların birden fazla çocuk sahibi olunması durumunda, ebeveynlerin 6 yaşından küçük çocuğa dair yaşantıları ölçüt alınarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları, 2-6 yaş arası çocuğu olan, Kars il merkezinde yaşayan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 19 anne ve 6 babadan oluşan toplam 25 ebeveynidir. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Katılımcıların demografik bilgileri

Katılımcı No	Cinsiyet	Ebeveyn Yaş	Eğitim düzeyi	Çocuk sayısı	Çocuk yaş	Günlük Cep Tlf. Kullanım Süresi	Cep Tlf. Ebeveynlik Faaliyetinde Kullanım süresi
K1	Kadın	31	Lisans	1	4.5	8 saat	2 saat
K2	Kadın	31	Lisans	2	3.5	2 saat	1 saat
K3	Kadın	30	Y. lisans	1	5	1.5 saat	20 dakika
K4	Kadın	34	Lisans	1	5	2.5 saat	1 saat
K5	Kadın	35	Lisans	2	4	2 saat	40 dakika
K6	Erkek	32	Lisans	2	3.5	6 saat	30 dakika
K7	Kadın	26	Lise	2	3	12 saat	40 dakika
K8	Kadın	35	Lisans	1	2.5	3 saat	1 saat
K9	Kadın	32	Lisans	1	3.5	1.5 saat	20 dakika
K10	Kadın	24	Lisans	1	2.5	1 saat	10 dakika
K11	Kadın	34	Lisans	2	4	1 saat	30 dakika
K12	Erkek	34	Lisans	2	6	10 saat	1 saat
K13	Kadın	39	Lisans	3	5	8 saat	1 saat
K14	Erkek	44	Y. lisans	1	5	1 saat	10 dakika
K15	Kadın	32	Y. lisans	1	6	6.5 saat	1 saat
K16	Erkek	28	Y. lisans	1	2.5	5 saat	2 saat
K17	Erkek	28	Lisans	1	2.5	3.5 saat	30 dakika
K18	Kadın	33	Doktora	1	2.5	1.5 saat	20 dakika
K19	Erkek	33	Lisans	1	2	2 saat	30 dakika
K20	Kadın	28	Lisans	1	2	2 saat	1 saat
K21	Kadın	42	Lisans	2	2	1 saat	15 dakika
K22	Kadın	26	Lisans	1	3	2 saat	30 dakika
K23	Kadın	34	Lise	1	6	1 saat	15 dakika
K24	Kadın	32	Y. lisans	1	2	2.5 saat	1.5 saat
K25	Kadın	38	Y. lisans	1	4	3 saat	2 saat

Tablo 1'e göre araştırma 19 (%76) anne ve 6 (%24) baba ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 24 ile 44 arasında değişmekte ve ortalaması $32.6 \pm$ dir. Katılımcıların çocuklarının yaşları 2 ile 6 yaş arasında değişmekte ve ortalaması ise $3.66 \pm$ dir. Katılımcıların günlük akıllı cep telefonu kullanım süresi en az 1 saat, en fazla 10 saattir. Ebeveynlik için akıllı cep telefonundan yararlanmaya ilişkin günlük kullanım süresi en az 10 dakika, en fazla 2 saattir.

Verilerin Toplanması

Fenomenolojik araştırma deseninde temel veri toplama aracı görüşmelerdir. Bu nedenle bu çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi yolu ile toplanmıştır. Görüşme formu oluşturulduktan sonra dört alan uzmanından görüş alınmıştır. Uzmanlar; Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Okul Öncesi Eğitimi ve Eğitim Programları ve Öğretim alanındadır. Uzmanların önerileri doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılmış olup elde edilen 5 sorudan oluşan görüşme formu ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulama sürecinde iki ebeveynle görüşme gerçekleştirilmiş ve soruların anlaşılabilirliği belirlenmiştir. Bu pilot uygulama verileri çalışmaya dahil edilmemiştir. Pilot uygulamadan sonra görüşme formunun son hali oluşturulmuştur.

Araştırma verileri Kasım 2019'da, Kars il merkezinde çocuğu kreşe ya da okul öncesine devam eden ebeveynlerden toplanmıştır. Kurumların yöneticilerinden gerekli izinler alınmış olup katılımcılara araştırmanın amacı ve veri toplama yöntemi hakkında bilgi verilmiş ve gönüllü olan

ebeveynlerle görüşme yapılmıştır. Görüşmeler gerçekleştirilirken katılımcıların sözünün kesilmeyeceği rahat bir ortam sağlanmasına özen gösterilmiştir ve rehberlik servisinde yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler profesyonel zeminde ses kaydı altına alınmıştır. Katılımcılara 1'den 25'e kadar numara verilmiştir. Örneğin K1 kodu 1 numarası verilmiş katılımcıyı temsil etmektedir. Görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Veri analizi sürecine başlamadan önce ses kaydına alınan görüşmeler herhangi bir değişiklik yapılmadan yazılmıştır. Ebeveynler ile yapılan görüşmeler sonucunda toplam 50 sayfa görüşme metni hazırlanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma verileri; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere dört aşamada analiz edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 259-260). Bu araştırmadan elde edilen veriler de dört aşamada analiz edilmiştir.

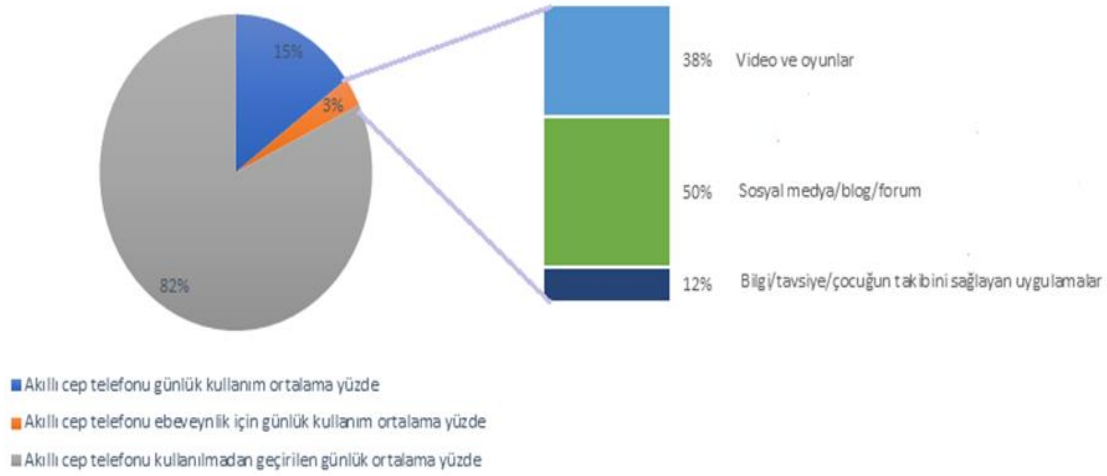
Görüşmelerden sağlanan bu veriler araştırmanın amacı çerçevesinde kodlanmıştır. Kodlama işlemi iki aşamada tamamlanmıştır. İlk aşamada kodlar oluşturulmuştur. İkinci aşamada ise o ana kadar üretilen kodlar yeniden düzenlenmiştir. Nitel araştırmada kod çarpıcı, özü yansıtan nitelikteki sözcük ya da kısa ifadedir. Kodlama döngüsel şekilde yapılabilmektedir. Verileri tek seferde kodlamak neredeyse imkansızdır (Saldana, 2019, s. 4). Bu çalışmalar tamamlandıktan sonra elde edilen kodların ortak ve farklı yönlerine göre temalar ve alt temalar oluşturulmuştur. Bu adımda veriler aşağıdan yukarıya doğru organize edilip temalar oluşturularak tümevarım; ortaya çıkan temalar verilerle kıyaslanarak ve sürekli kontrol edilerek tündengelemlim mantık süreci kullanılmıştır. Bu anlamda araştırma boyunca her iki düşünme becerisi de yer almaktadır (Creswell, 2016, s. 45). Son aşamada ise bulguların tanımlanması ve yorumlanması için nitel veriler sayısal göstergelere dönüştürülerek tablo halinde gösterilmiştir. Saldana'ya (2019) göre içerik analizinin kullanıldığı çalışmada sayısallaştırma kullanılabilir. Saldana'ya (2019) göre içerik analizinin kullanıldığı çalışmada sayısallaştırma kullanılabilir.

Araştırmadan elde edilen verilerin geçerlik ve güvenilirliğini sağlayacak birtakım stratejiler kullanılmıştır. Miles ve Huberman'ın (2015) geçerliği sağlamada önerdiği yollar arasında yer alan örneklemin, ortamın ve araştırma sürecinin başka örneklerle kıyaslama yapılabilecek seviyede detaylı tanımlanması yapılmıştır. Veri analizi, elde edilen verilerin nasıl bir araya getirildiği ve sunulduğu gibi yöntemle ilişkin konular detaylıca açıklanmıştır.

Güvenirliği sağlama kapsamında araştırmacı tarafından yapılan kodların temalara dağılımı başka bir araştırmacının bağımsız olarak yaptığı dağılımla karşılaştırılmıştır. Bu araştırmacı kodlar ile araştırma sorularının tutarlılığını, kodlar ve verilerin uyumunu ile temalar ve kodların tutarlılığını incelemiştir.

Bulgular

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bu bölümde yer verilmiştir. Katılımcıların akıllı cep telefonunu günlük ortalama kullanım süresi ve ebeveynlik için akıllı cep telefonundan yararlanma gerekçelerine ilişkin grafik Şekil 1'de verilmiştir. Katılımcıların akıllı cep telefonunu kullanım süresi ve ebeveynlik için kullanım gerekçesini karşılaştırmalı görmeye olanak sağlaması bakımından grafik tercih edilmiştir.

Şekil 1. Ebeveynlerin akıllı cep telefonu kullanımını gösteren grafik

Şekil 1’de araştırmaya katılan ebeveynlerin akıllı cep telefonu kullanım süresi ve ebeveynlik için kullanım gerekçesini gösteren grafik yer almaktadır. Grafikte görüldüğü üzere ebeveynler akıllı cep telefonunu günlük ortalama % 15 oranında kullanmaktadır. Ebeveynlik için günlük ortalama kullanım %3’tür. Ebeveynlerin akıllı cep telefonu günlük ortalama kullanım süresi 3.62 saate tekabül ederken ebeveynlik için akıllı cep telefonundan yararlanmaya ilişkin günlük ortalama kullanım süresi 0.80 saattir (48 dakika). Katılımcıların akıllı cep telefonu günlük ortalama kullanım süresi ile ebeveynlik için akıllı cep telefonundan yararlanma günlük ortalama süresi arasında yaklaşık 4 kat fark olduğu söylenebilir.

Ebeveynlik için akıllı cep telefonunda geçirilen %3’lük oranın katılımcılar tarafından kullanım gerekçeleri incelendiğinde sosyal medya/blog/forumların (%50) en çok tekrarlandığı görülmektedir. Katılımcılar daha çok uzmanların sosyal medya/blog/forumlarını takip ettiğini bildirmiştir. Bununla birlikte video ve oyunların tekrarlanma sıklığı oranı %37.50’dir. Ebeveynler çizgi film, masal, şarkı videoları ve çocuk oyunları yüklediklerini belirtmiştir. Bilgi/tavsiye/çocuğun korunmasını sağlayan uygulamaların tekrarlanma sıklığı oranı ise %12.50’dir. Katılımcılar bebeğin haftalık gelişimi ile kritik gelişim dönemlerine ilişkin bilgi/tavsiye veren ve ebeveyn-okul arasındaki etkileşimi sağlayan uygulamaları kullandıklarını ifade etmiştir.

“2-6 yaş arası çocuğu olan anne-babalar ne tür ebeveynlik görevleri için akıllı cep telefonu kullanmaktadırlar” araştırma sorusuna yönelik bulgu Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

Akıllı cep telefonlarının dahil olduğu ebeveynlik görevlerini gösteren dağılım

Temalar	Alt temalar	Kodlar	f (%)	
Ebeveynliğe ilişkin bilgi edinme	Sağlık	Hastalık ve ilaç	21 (%19.81)	
		Ürünlerdeki içerikler	6 (%5.66)	
		İldeki sağlık hizmeti imkânları	4 (%3.77)	
		Toplam	31 (%29.24)	
	Eğitim	Eğitsel materyal (etkinlik, video vb.)	22 (%20.75)	
		Okula hazırlık	3 (%2.83)	
		Toplam	25 (%23.58)	
			Ek gıda/Besin	19 (%17.92)

	Beslenme	Besleme yöntemleri	3 (%2.83)
		Toplam	22 (%20.75)
	Gelişimsel özellik	Gelişim alanları (zihinsel, cinsel vb.)	7 (%6.60)
		Gelişimsel bozukluklar	6 (%5.68)
		Toplam	13 (%12.28)
	İletişim	Ses tonu/Beden dili	5 (%4.72)
		Yakından ilgi	3 (%2.83)
		Toplam	8 (%7.55)
	Problem davranış	Ağlama nöbeti/Hırçınlık/Saldırganlık	7 (%6.60)
		Toplam	7 (%6.60)
		Genel Toplam	106 (%100)
Ebeveynlik uygulamaları	Oyun-Eğlence	Çizgi filmler izletme	7 (%30.43)
		Masal ve şarkı dinletme	7 (%30.43)
		Oyun oynatma	6 (%26.10)
		Toplam	20 (%86.96)
	İzleme	Çocuğun kreşteki takibi	3 (%13.04)
		Toplam	3 (%13.04)
		Genel Toplam	23 (%100)

Tablo 2’de görüldüğü üzere ebeveynlik görevleri kapsamında ortaya çıkan temaların toplam tekrarlanma sıklığı 129’dur. Ebeveynliğe ilişkin bilgi edinme temasının tekrarlanma sıklığı 106 iken ebeveynlik uygulamaları temasının tekrarlanma sıklığı ise 23’tür. Ebeveynliğe ilişkin bilgi edinme temasının tekrarlanma sıklığının daha fazla olduğu görülmektedir.

Ebeveynliğe ilişkin bilgi edinme temasında en çok sağlık (%29.24) alt teması tekrarlanırken en az problem davranış (%6.60) alt teması tekrarlanmıştır. Ebeveynliğe ilişkin bilgi edinme temasının kendi içinde dağılımı incelenirse; sağlık (%29.24) alt teması; hastalık ve ilaç (%19.81), ürünlerdeki içerikler (%5.66), ildeki sağlık hizmeti imkanları (%3.77) kodlarından oluşmaktadır. Sağlık alt temasına örnek katılımcı ifadesi “Çocuğum grip olduğunda çabuk geçmesi için bitkisel ilaçlar araştırıyorum.” (K21). “Deterjan, diş macunu gibi ürünlerdeki zararlı içerikleri öğreniyorum. Alışveriş yaparken bu ürünleri almayı tercih ediyorum.” (K25). “Şehirimde bulunan çocuk doktorlarına yapılan yorumlara bakıp ona göre doktor seçiyorum.” (K24) şeklindedir. Eğitim (%23.58) alt temasında eğitsel materyal (%20.75) ve okula hazırlık (%2.83) kodları yer almaktadır. Eğitim alt temasına örnek katılımcı ifadesi “Çocuğumun yaşına uygun kitap önerileri araştırıyorum. Aynı zamanda bu kitapları satın almadan önce videolardan kitap içeriğini araştırıyorum.” (K24). Çocuk okula başlarken nelere dikkat edilmesi gerektiğine bakıyorum.” (K12) şeklindedir. Beslenme (%20.75) alt teması ek gıda/besin (%17.92) ve besleme yöntemleri (%2.83) kodlarına dağılmaktadır. Beslenme alt temasına örnek katılımcı ifadesi “Hangi besinin çocuğa ne zaman verileceğini öğreniyorum.” (K24). “Çocuğumun yemediği yiyecekleri sevdiği yiyeceklerle karıştırıp vermeyi öğrendim.” (K25) şeklindedir. Gelişimsel özellik (%12.28) alt teması gelişim alanları (%6.60) ve gelişimsel bozukluklar (%5.68) kodlarından oluşmaktadır. Gelişimsel özellik alt temasına örnek katılımcı ifadesi “Çocuğumun cinsellik, din, ölümle ilişkili sorularına yaşına uygun cevap vermeyi öğreniyorum.” (K25). “Çocuğum otizmlidir. İnternette hastalığıyla ilgili araştırma yapıyorum.” (K4) şeklindedir. İletişim (%7.55) alt temasında ses tonu/beden dili (%4.72) ve yakından ilgi (%2.83) kodları yer almaktadır. İletişim alt temasına örnek katılımcı ifadesi “Çocuğumla konuşurken ses tonumun yükselmemesine dikkat ediyorum çünkü ses tonunun çocuğumla iletişimde önemli olduğunu okudum.” (K15). “Oğlumla kaliteli zaman geçirmem gerektiğini biliyordum ama ne yapmalıyım bilmiyordum. Oğlumla nasıl vakit geçirmem gerektiğini öğrendim.” (K18) şeklindedir. Problem davranış (%6.60) alt teması ağlama nöbeti/ hırçınlık/saldırganlık kodundan oluşmaktadır. Problem davranış alt temasına örnek katılımcı ifadesi ise “Çocuğum hırçınlaştığında onla inatlaşıyordum ama çocuğumla inatlaşmamın onla ilişkiyi olumsuz etkilediğini öğrendim.” (K23) şeklindedir.

Ebeveynlik uygulamaları teması kendi içinde oyun-eğlence (%86.95) ve izleme (%13.04) olmak üzere 2 alt temaya dağılmaktadır. Oyun-eğlence (%86.95) alt teması çizgi film izletme (%30.43), masal ve şarkı dinletme (%30.43) ve oyun oynatma (%26.10) kodlarından oluşmaktadır. Oyun-eğlence alt temasına örnek katılımcı ifadesi “TRT çocukta yayınlanan ve çocuğumun sevdiği çizgi filmleri açıp izliyorum.” (K1). “Telefonuma bazı ünlü masalları yüklüyorum. O masalları dinlemek hoşuna gidiyor.” (K5) şeklindedir. İzleme (%13.04) alt temasında çocuğun kreşteki takibi (%13.04) kodu yer almaktadır. İzleme alt temasına örnek katılımcı ifadesi ise “Kreşin yüklememizde zorunlu tuttuğu mobil kreşi kullanarak çocuğumun kreşteki durumunu takip ediyorum.” (K11) şeklindedir.

“Anne-babalar ebeveynlik görevleri için yararlandıkları site/uygulamaları seçme ölçütleri nelerdir” araştırma sorusuna yönelik bulgu Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Ebeveynlerin akıllı cep telefonundan ulaştıkları site/uygulamaları seçme kriterlerini gösteren grafik

Şekil 2’de ebeveynlerin akıllı cep telefonundan ulaştıkları bilgi ve siteleri seçim kriterlerini gösteren grafik yer almaktadır. Grafikte görüldüğü üzere ebeveynler akıllı cep telefonundan ulaştıkları bilgi ve siteleri seçim kriteri olarak en fazla oranla bilgilerin bilimsel olmasını (%31) kullanmaktadır. Bilgilerin bilimsel olması kriterine örnek katılımcı ifadesi “Çocuk gelişimine ilişkin bilgim var. Eğitim fakültesi mezunuyum. Bundan dolayı araştırdığım sitelerde veya bloglardaki yazılar benim bilgilerimle uyuyorsa o bilgilere güveniyorum.” (K13) şeklindedir.

Bilgilerin bilimsel olması kriterini alanında uzman kişilerce oluşturulması (%24) kriteri takip etmektedir. Bu kriterine örnek katılımcı ifadesi şu şekildedir: “Takip ettiğim sayfaları yazan kişiler psikiyatrist ya da çocuk gelişimcilerdir. İlk olarak o yazıları yazan kişilerin hangi bölüm mezunu, sertifikaları var mı diye bakarım.” (K19). Katılımcıların ifade ettikleri bir diğer kriter yaşa uygun, uygulanabilir bilgiler içermesidir (%15). İnternette ulaştığım her bilgiyi kullanmıyorum. Çocuğumun özelliklerine uyuyor mu diye bakıyorum.” (K1) ifadesi bu kriterine örnek katılımcı ifadesidir. Başka ebeveynler tarafından önerilmesi (%11) ve sık ziyaret edilmesi (%11) kriterleri katılımcılar tarafından

aynı oranda tekrarlanmıştır. Başka ebeveynler tarafından önerilmesi kriterine örnek katılımcı ifadesi “Arkadaşım bir site ya da blogu önerirse onu takip etmeye çalışırım.”(K24); sık ziyaret edilmesi kriterine örnek katılımcı ifadesi ise “Arama motorları tıklanma sayısına göre belirli siteleri ilk sıralarda veriyor. Ben de özellikle ilk sıralarda verilen sitelere tıklıyorum.”(K12) şeklindedir. En az orana sahip son iki kriter sitenin uzantısı ve reklam içermemesi (%6) ile sesli ve görsel uyarılar içermesidir (%2). Sitenin uzantısı ve reklam içermemesi kriterine örnek katılımcı ifadesi “Ben reklam vermeden bilgi paylaşan siteleri tercih ediyorum.”(K5); sesli ve görsel uyarılar içermesi kriterine örnek katılımcı ifadesi ise “Sitelere fotoğrafların olması ya da videoların olması bilgileri daha kolay hatırlamayı sağlıyor.” (K10) şeklindedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada ana-babaların ebeveynlik görevlerini yerine getirmede akıllı cep telefonundan yararlanmaları incelenmiştir. Ebeveynlerin akıllı cep telefonunu günlük ortalama kullanım süresi 3.62 saat iken ebeveynlik görevleri için akıllı cep telefonundan ortalama 48 dakika yararlandığı tespit edilmiştir. Tablo 1’de akıllı cep telefonlarını günlük uzun süre kullanan katılımcıların bile ebeveynlik için kullanım süresinin düşük olduğu görülmektedir. Katılımcıların akıllı cep telefonunu günlük kullanım süresi 12 saate kadar ulaşmaktadır. Buna rağmen ebeveynlik için kullanım süresi 2 saati geçmemektedir. Ebeveynlerin akıllı cep telefonunu kullanım süreleri dikkate alındığında ebeveynlik görevleri için akıllı cep telefonundan yararlanma sürelerinin çok az olduğu söylenebilir.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan diğer bulgu katılımcıların ebeveynlik görevleri nedeniyle sosyal medya/blog/forum, çizgi film, masal, şarkı gibi video ve oyunlar ile bilgi/tavsiye/çocuğun korunmasını sağlayan uygulamalardan yararlanmasıdır. Ebeveynler diğer insanlarla iletişim kurma, bilgi ve tavsiye alma, çocuğu eğlendirme gibi konularda yardımcı olan uygulamaları akıllı cep telefonlarına yükledikleri görülmektedir. Bu konularda ebeveynlerin yararlanabileceği yakın çevre, kitaplar, oyuncaklar gibi kaynaklar olmasına rağmen akıllı cep telefonlarının da ebeveynlerin önemli kaynakları arasında yer aldığı söylenebilir. Benzer şekilde başka araştırmalarda da çoğu ebeveynin ebeveynliğe ilişkin profesyonel bilgiye web sitesi, sosyal medya, çevrimiçi grup veya akıllı telefondaki uygulamalar yoluyla ulaştığı saptanmıştır (Lee ve diğerleri, 2015; Karaca-Koç ve Paslı, 2019; Bostancı, 2019). Ebeveynliğe ilişkin bilgi sağlayan sosyal ağların ebeveynler arasında popüler olmasının sebebi bilgiye hızlı erişime imkan vermesinin yanı sıra ebeveynlerin birbirleriyle fikir alışverişinde bulunmalarına izin verecek şekilde ebeveynliğe ilişkin çeşitli bilgiyi sağlamasıdır (Lupton, Pedersen ve Thomas, 2016).

Araştırmada incelenen “2-6 yaş arası çocuğu olan anne-babalar ne tür ebeveynlik görevleri için akıllı cep telefonu kullanmaktadırlar?” araştırma sorusundan elde eden bulgular sonucunda ebeveynlik görevleri kapsamında ebeveynlik rollerini geliştirme ve ebeveynlik aktiviteleri olmak üzere iki ana tema oluşturulmuştur. Ebeveynlik rollerini geliştirme temasının tekrarlanma sıklığının daha fazla olduğu saptanmıştır. Akıllı cep telefonları ebeveynlik rollerini geliştirme bakımından daha çok tercih edilmektedir. Ebeveynler çocuk yetiştirmeye ilgili bilgilere akıllı cep telefonundan ulaşarak ebeveynlik rollerini geliştirmektedir. Günümüzde kütüphane gibi bilgi edinmemizi ve kendimizi geliştirmemizi sağlayan yerlerin sanal ortama taşınması ve böylece insanlar fiziksel olarak bir yerden bir yere gitmesine gerek kalmadan buldukları ortamdan ihtiyaç duydukları bilgiye ulaşabilmektedir. Yaşamın her anında insanların yanında olan akıllı cep telefonundan çeşitli konularda bilgiye ulaşılması kendimizi geliştirme aracı olarak akıllı cep telefonlarının sıklıkla tercih edilmesine olanak sağlayabilmektedir. Rothbaum, Martland ve Jahnsen’e (2008) göre akıllı cep telefonlarının bilgiye ulaşmada sıklıkla kullanılmasının nedeni akıllı cep telefonları sayesinde ebeveynlerin buldukları yer fark etmeksizin internete hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabilmesidir. Bornstein, Cote, Haynes, Hahn ve

Park'a (2010) göre ebeveynler çocuk yetiştirmeye ilişkin bilgiye ulaşmada teknolojideki hızlı değişme, akraba ve arkadaşlarla mesafelerin artması ve zaman baskısı gibi konulardan ötürü kitaplar, toplum sağlığı merkezleri, dergiler gibi kaynaklardan ziyade interneti daha çok yeğlemektedir.

Ebeveynlik rollerini geliştirme teması kendi içinde sağlık (%29.24), eğitim (%23.58), beslenme (%20.75), gelişimsel özellik (%12.28), iletişim (%7.55) ve problem davranış (%6.60) olmak üzere 6 alt temaya dağılmaktadır. Ebeveynlik rollerini geliştirme temasında en çok sağlık alt teması tekrarlanmaktadır. Sağlık alt temasında ise ebeveynler en çok hastalıkları ve ilaçları araştırmaktadır. Ebeveynler çocuk yetiştirmeye ilgili belli başlı konularda kendilerini geliştirmek için akıllı cep telefonundan araştırma yapabilmekte ve ihtiyaç duydukları bilgiye erişebilmektedir. Akıllı cep telefonlarına ulaşımın kolay olmasından dolayı ebeveynler istediği zamanda çocuk yetiştirmeye ilgili ihtiyaç duydukları çeşitli bilgiyi araştırabilmektedir. Karaca-Koç ve Paslı (2019) tarafından yapılan araştırma sonucunda katılımcıların sosyal medya platformlarıyla gidermeye çalıştığı ihtiyaç alanlarının çocuğun fiziksel bakımı, emzirme, beslenme-ek gıda, çatışma çözme, sağlık, psikoloji, uyku sorunları şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır. Başka bir araştırma sonucunda üç yaş ve daha küçük çocuğa sahip ebeveynlerin beslenme, eğitim, disiplin görevlerini yerine getirmede akıllı cep telefonlarından yararlandığı tespit edilmiştir (Mcdaniel ve Coyne, 2016).

Ebeveynlik aktiviteleri teması ise kendi içinde oyun-eğlence (%86.96) ve izleme (13.04) olmak üzere 2 alt temaya dağılmaktadır. Bu tema içinde daha ağırlıklı olarak oyun-eğlence alt teması dikkati çekmektedir. Ebeveynler akıllı cep telefonlarına çeşitli oyun, masal, şarkı, çizgi film, video yükleyerek çocuklarını eğlendirebilmektedir. Ebeveynler tarafından oyun, şarkı, çizgi filmlerle çocuğu oyalamada ve masallarla da uyumasını sağlamada akıllı cep telefonları tercih edilmektedir. Başka araştırma sonuçlarında da ebeveynlerin akıllı cep telefonunu eğlence aracı gibi kullandığı tespit edilmiştir (Mcdaniel ve Coyne, 2016; Günüş ve Atli, 2018). Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan izleme alt teması kapsamında ebeveynlerin çocuklarını kreşte izleyebilmek için uygulama kullandıkları saptanmıştır. Kaytaran, Ortakçı ve Karuş (2015) tarafından yapılan araştırmada çocukların güvenli bir şekilde okuldan eve gidip dönmelerini izlemede ebeveynlerin kullanacağı mobil uygulama geliştirilmiştir. Bu tür uygulamalar akıllı cep telefonlarının çocuğun güvenliğini sağlama ebeveynlik görevine de dahil olduğunu ortaya koymaktadır.

Son olarak araştırmada incelenen "Anne-babalar ebeveynlik görevleri için yararlandıkları site/uygulamaları seçme ölçütleri nelerdir?" araştırma sorusundan elde eden bulgular sonucunda katılımcıların akıllı cep telefonundan çocuk yetiştirmeye ilişkin edindikleri bilgiyi birçok kritere göre güvenilirliğini değerlendirdiği saptanmıştır. Ebeveynlerin akıllı cep telefonundan ulaştıkları bilgi ve siteleri seçim kriteri olarak tekrarlanma sıklığına göre sırasıyla bilimsel bilgi içermesi, alanında uzman kişilerce hazırlanması, yaşa uygun, uygulanabilir bilgiler içermesini, başka ebeveynler tarafından önerilmesini ve sık ziyaret edilmesini, sitenin uzantısı ve reklam içermemesini, sesli ve görsel uyarılar içermesini kullanmaktadır. Bu kriterler arasından en çok bilimsellik ve uzmanlık kriterlerinin tekrarlanmasının katılımcıların çoğunun eğitim düzeyinin lisans olması ve meslek sahibi olmalarıyla ilgili olduğu şeklinde yorumlanabilir. Başka araştırma bulgularında da benzer kriterler saptanmıştır. Bu kriterler arasında sitenin sık ziyaret edilmesi ve üniversite gibi güvenilir kurumlarla bağlantılı olması, konuya ilişkin bilginin uzmanlar tarafından sağlanması (Rothbaum, Martland ve Jahnsen, 2008), sitenin birçok kişi tarafından önerilmesi, içeriğin siteyi ziyaret eden kişinin bilgileriyle tutarlı olması, sitenin görünümü, sitenin sağladığı bilgilerin kullanışlı olması (Liu, 2004) yer almaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar özetlendiğinde, ana-babaların akıllı cep telefonlarını ebeveynlik görevleri dışındaki gerekçelerle daha çok kullandıkları görülmektedir. Düşük oranda faydalandıkları ebeveynlik görevleri için ise daha çok çocuğun sağlık, eğitim, beslenme, gelişim,

iletişim konularında akıllı cep telefonundan araştırma yaparak ya da bilgi edinerek kendilerini geliştirme amacıyla kullandıkları saptanmıştır. Ebeveynler doktor, çocuk gelişim uzmanı, çocuk psikiyatristi, öğretmen gibi güvenilir kaynaklara başvurabileceği gibi akıllı cep telefonundan da birtakım kriterleri dikkate alarak ebeveynliğe ilişkin bilgilere ulaşması dikkati çekicidir. Ebeveynler akıllı cep telefonundan çocuk yetiştirmeye ilgili bilgilere ulaşmada en çok bilimsel bilgi içermesi, alanında uzman kişilerce hazırlanması, çocuğun yaşı ve gelişimine uygun uygulama ve etkinlikler içermesi kriterlerini kullanmaktadır. İlgili alanyazında genellikle akıllı cep telefonu kullanımının ebeveyn ve çocuk üzerinde olumsuz etkisi olabileceğine ilişkin vurgulamalar yapılmasına (Ateş ve Durmuşoğlu-Saltalı, 2019; Bozkurt, Şahin ve Zoroğlu, 2016; Kırık, 2014) karşın bu çalışmada ebeveynlerin çocuk yetiştirme gibi olumlu konularda da akıllı cep telefonlarından yararlandığı saptanmıştır. Ayrıca katılımcılar akıllı cep telefonlarından edindikleri bilgileri belli başlı güvenilir kriterleri dikkate alarak değerlendirmektedirler.

Nitekim bu bağlamda ebeveynlere çocuk yetiştirmeye ilişkin konularda akıllı cep telefonu yoluyla çeşitli bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilebilir. Üstelik COVID-19 salgını sürecinde birçok alanda hızlı bir şekilde dijitalleşmenin çocuk yetiştirme alanına da ulaşabileceği düşünüldüğünde akıllı cep telefonu gibi teknolojilerin çeşitli amaçlarla kullanımının daha da artacağı söylenebilir. Yurt dışı alanyazında çocuk yetiştirmeye ilişkin uzmanlardan ve diğer ebeveynlerden bilgi ve destek sağlayan WEB tabanlı ebeveynlik programlarının geliştirilmesi ve etkililiğine (Suarez, Byrne ve Rodrigo, 2018; McGoron, Hvizdos, Bocknek, Montgomery ve Ondersma, 2018; Hutchings, Owen ve Williams, 2018) ilişkin benzer çalışmalar ülkemizde de yapılabilir. Bunun yanı sıra araştırmacılar akıllı cep telefonu ile birlikte bilgisayar, tablet gibi diğer teknolojilerin kullanımını da inceleyebilir. Gelecek çalışmalarda ana babanın yanı sıra kardeşler, büyük anne ve babalar gibi ailenin diğer üyeleri de çalışma grubuna dahil edilebilir.

Kaynakça

Acar, E. (2013). *Bağırıp çağırılmadan çocuk eğitimi*. İstanbul: Yediveren yayınları.

Anthony, L. G., Anthony, B. J., Glanville, D. N., Naiman, D. Q., Waanders, C. ve Shaffer, S. (2005). The relationships between parenting stress, parenting behaviour and preschoolers' social competence and behaviour problems in the classroom. *Infant and Child Development*, 14(2), 133-154. doi: 10.1002/icd.385

Ateş, M. A. ve Durmuşoğlu-Saltalı, N. (2019). KKTC'de yaşayan 5-6 yaş çocukların tablet ve cep telefonu kullanımına ilişkin ebeveyn görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 62-90. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/676889>

Bernhardt, J. M. ve Felter, E. M. (2004). Online pediatric information seeking among mothers of young children: results from a qualitative study using focus groups. *Journal of Medical Internet Research*, 6(1), 1-7. doi: 10.2196/jmir.6.1.e7

Blasko, K. ve Murphy, P. (2016). Parenting and children's resilience in military families. In A. H. Gewirtz and A. M. Youssef (Eds.), *Military parenting in the digital age: existing practices, new possibilities* (pp. 265-282). Switzerland: Springer.

Bornstein, M. H., Cote, L. R., Haynes, O. M., Hahn, C.-S. ve Park, Y. (2010). Parenting knowledge: Experiential and sociodemographic factors in European American mothers of young children. *Developmental Psychology*, 46(6), 1677-1693. doi: 10.1037/a0020677

Bostancı, M. (2019). Dijital ebeveynlerin sosyal medyada mahremiyet algısı. *Online Academic Journal of Information Technology*, 10(38), 116-127. doi: 10.5824/1309-1581.2019.3.005.x

Bozkurt, H., Şahin, S. ve Zoroğlu, S. (2016). İnternet bağımlılığı: güncel bir gözden geçirme. *Journal of Contemporary Medicine*, 6(3), 235-247. doi: 10.16899/ctd.66303

Chesley, N. (2005). Blurring boundaries? Linking technology use, spillover, individual distress, and family satisfaction. *Journal of Marriage and Family*, 67(5), 1237-1248. doi: 10.1111/j.1741-3737.2005.00213.x

Coyne, S., Padilla-Walker, L. M., Fraser A., Fellows K. ve Day R. (2014). "Media time = family time": positive media use in families with adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 29(5), 663-688. doi: 10.1177/0743558414538316

Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi. (Eserin orijinali 2013 yılında yayımlandı).

Çelen, F. K. ve Seferoğlu, S. S. (2013). Investigation of elementary school students' opinions related to unethical behavior in the use of information and communication technologies. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 83, 417-421. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.06.082

Günüç, S. ve Atli, S. (2018). 18-24 aylık bebeklerde teknolojinin etkisine yönelik ebeveyn görüşleri. *Addicta: The Turkish Journal On Addictions*, 5(2), 205-226. doi: 10.15805/addicta.2017.5.2.0047

- Hall, C. M. ve Bierman, K. L. (2015). Technology-assisted interventions for parents of young children: Emerging practices, current research, and future directions. *Early Childhood Research Quarterly*, 33, 21–32. doi: 10.1016/j.ecresq.2015.05.003
- Helseth, S. ve Ulfsaet, N. (2005). Parenting experiences during cancer. *Journal of Advanced Nursing*, 52(1), 38-46. doi: 10.1111/j.1365-2648.2005.03562.x
- Hutchings, J., Owen, D. ve Williams, M. (2018). Web-based parenting support: Development of the COPING confident parenting programme. *Education Sciences*, 8(2), 1-9. doi: 10.3390/educsci8020059
- Karaca-Koç, G. ve Paslı, F. (2019). Dijital topluluklara üye olan annelerin stres düzeylerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 2, 100-118. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1673375>
- Kaytaran, T., Ortakçı, Y. ve Karaş, R. İ. (2015, Mayıs). *Öğrenci servisi takip sistemi Android uygulaması*. 8. Mühendislik Teknoloji Sempozyumunda sunuldu, Ankara.
- Kırık, A. M. (2014). Aile ve çocuk ilişkisinde internetin yeri: nitel bir araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 337-347. Erişim adresi: <http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/32.kirik.pdf>
- Lebo, H. (2015). The 2015 digital future report: Surveying the digital future. Web: <http://www.digitalcenter.org/wp-content/uploads/2013/06/2015-Digital-Future-Report.pdf> 1 Eylül 2020'de alınmıştır.
- Lee, A. ve Delli Carpini, M. (2010, April). *News consumption revisited: examining the power of habits in the 21st century*. Paper presented at the 11th International Symposium on Online Journalism, Austin, TX.
- Lee, J. S., Neugut, T. B., Rosenblum, K. L., Tolman, R. M., Travis, W. J. ve Walker, M. H. (2015). Sources of parenting support in early fatherhood: Perspectives of United States Air Force members. *Children and Youth Services Review*, 35, 908–915. doi: 10.1016/j.childyouth.2013.02.012
- Liu, Z. (2004). Perceptions of credibility of scholarly information on the web. *Information Processing & Management*, 40(6), 1027-1038. doi: 10.1016/S0306-4573(03)00064-5
- Lupton, D. ve Pedersen, S. (2016). An Australian survey of women's use of pregnancy and parenting apps. *Women and Birth*, 29(4), 368-375. doi: 10.1016/j.wombi.2016.01.008
- Lupton, D., Pedersen, S. ve Thomas, G. M. (2016). Parenting and digital media: from the early web to contemporary digital society. *Sociology Compass*, 10(8), 730-743. doi: 10.1111/soc4.12398
- Madianou, M. ve Miller, D. (2011). Mobile Phone Parenting? Reconfiguring relationships between migrant Filipina mothers and their left behind children. *New Media and Society*, 13(3), 457-470. doi: 10.1177/1461444810393903
- McDaniel, B. T. ve Coyne, S. (2016). Technology interference in the parenting of young children: Implications for mothers' perceptions of coparenting. *The Social Science Journal*, 53, 435-443. doi: 10.1016/j.soscij.2016.04.010
- McDaniel, B. T., Coyne, S. ve Holmes, E. K. (2012). New mothers and media use: associations between blogging, social networking, and maternal well-being. *Maternal Health and Child Health Journal*, 16(7), 1509-1517. doi: 10.1007/s10995-011-0918-2

- McGoron, L., Hvizdos, E., Bocknek, E. L., Montgomery, E. ve Ondersma, S. J. (2018). Feasibility of internet-based parent training for low-income parents of young children. *Children and Youth Services Review*, 84, 198-205. doi: 10.1016/j.childyouth.2017.12.004
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). Nitel veri analizi (çev. S. Akbaba-Altun ve A. Ersoy). Ankara: Pegem Akademi. (Eserin orijinali 1994 yılında yayımlandı).
- Miller, G. (2012). The smartphone psychology manifesto. *Perspectives on Psychological Science*, 7(3), 221-237. doi: 10.1177/1745691612441215
- Orr, T., Campbell-Yeo, M., Benoit, B., Hewitt, B., Stinson, J. ve McGrath, P. (2017). Smartphone and internet preferences of parents: Information needs and desired involvement in infant care and pain management in the NICU. *Adv Neonatal Care*, 17(2), 131-138. doi: 10.1097/ANC.0000000000000349
- Perrin, A. ve Duggan, M. (2015). Americans' internet access: 2000-2015. Web: <https://www.pewresearch.org/internet/2015/06/26/americans-internet-access-2000-2015/> 1 Eylül 2020'de alınmıştır.
- Purcell, K. (2014). Technology's impact on workers. Web: <https://www.pewinternet.org/2014/12/30/technologys-impact-on-workers/> 1 Eylül 2020'de alınmıştır.
- Rothbaum, F., Martland, N. ve Janssen, J. B. (2008). Parents' reliance on the web to find information about children and families: Socio-economic differences in use, skills and satisfaction. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(2), 118-128. doi: 10.1016/j.appdev.2007.12.002
- Saini, M., Mishna, F., Barnes, J. ve Polak, S. (2013). Parenting Online: An exploration of virtual parenting time in the context of separation and divorce. *Journal of Child Custody*, 10, 120-140. doi: 10.1080/15379418.2013.796265
- Saldana, J. (2019). *Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı* (Çeviri eds. A. Tüfekci-Akcan ve S.N. Şad). Ankara: Pegem Akademi.
- Statistica Research Department (2020). Smartphone users worldwide 2016-2021. Web: <https://www.statista.com/statistics/330695/number-of-smartphone-users-worldwide/> 1 Mart 2020'de alınmıştır.
- Suárez, A., Byrne, S. ve Rodrigo, M. J. (2018). Effectiveness of a universal web-based parenting program to promote positive parenting: patterns and predictors on program satisfaction. *Journal of Child and Family Studies*, 27(10), 3345-3357. doi: 10.1007/s10826-018-1162-9
- Wu, C., Fowler, C., Lam, W., Wong, H. Wong, C. ve Loke, A. (2014). Parenting approaches and digital technology use of preschool age children in a Chinese community. *Italian Journal of Pediatrics*, 40, 44-62. doi: 10.1186/1824-7288-40-44
- Yavuzer, H. ve Demir, İ. (2016). *Yeni kuşak anne- babalar ve çocukları*. (1. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (1. basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.